

PRESSEMEDDELELSE

PRESSEMEDDELELSE: Nørre Sødam - forberedelserne til restaureringen er i gang

Pressemeddelelse · Finansierings- og forsikringsaktiviteter

Siden Realdania By & Byg for en måned siden overtog nøglerne til den fredede værftgård Nørre Sødam uden for Møgeltønder, har selskabets arkitekter flere gange været på besøg for at inspicere og projektere. Forude venter nemlig en omfattende restaurering, der skal sikre, at den 250 år gamle og sjældne værftgård bliver stående mange år endnu.

Foto: Lilienhoff

Cirka 8 kilometer syd for Møgeltønder, Ved Åen nr. 17, hvor landevejen slår et knæk, ligger værftgården Nørre Sødam på en forhøjning og troner i det store flade marsklandskab. Der har den ligget i ca. 250 år, hvor skiftende ejere har passet godt på de fire sammenbyggede

længer fra 1700-tallet. I december 2019 overtog Realdania By & Byg den fredede værftgård, og nu hvor nøglerne er i hænde, er forberedelserne til den kommende restaurering for alvor gået i gang.

Målet er at bevare en sjælden og relativt velbevaret repræsentant for områdets særlige gårdbebyggelser på kunstigt anlagte værfter – en egnsbyggeskik, som har stor betydning for den samlede historiske og miljømæssige værdi i Tøndermarsken.

Kludder i længernes originale materialer

Nørre Sødam fremstår udvendigt i store træk som en typisk firlænget gård i vestslesvigsk byggestil med sammenbygget stald og stuehus, stråtage, et lille gårdrum i midten og en høj frontkvist/arkengaf, der markerer indgangen. Indenfor bærer interiøret præg af skiftende ejeres ombygninger, så en af opgaverne for Realdania By & Bygs arkitekter bliver bl.a. at rekonstruere dele af ejendommens mere oprindelige indretning.

Genbrug af materialer fra andre bygningsdele har skabt uorden i forståelsen og logikken i længernes oprindelige materialer og historiske udvikling.

Frants Frandsen, arkitekt og projektleder i Realdania By & Byg

Omkring 1940 er der foretaget ændringer i gårdens bolig og staldlænger, og i 1990'erne er ko- og hestestalden blevet transformeret og indrettet til Bed & Breakfast.

”Genbrug af materialer fra andre bygningsdele har skabt uorden i forståelsen og logikken i længernes oprindelige materialer og historiske udvikling. Der ligger derfor et omfattende arbejde i at tilbageføre bygningernes kvaliteter med forståelse for stedets historiske og arkitektoniske DNA,” fortæller arkitekt Frants Frandsen, der sammen med sin kollega fra Realdania By & Byg, arkitekt Lise Frederikke Nielsen, skal lede restaureringen.

Dermed ikke sagt, at Realdania By & Byg vil genskabe den gamle ko- og hestestald til dyrehold. Gården skal også efter restaureringen anvendes til kombineret privat beboelse og Bed & Breakfast, så ejendommen sikres en bæredygtig økonomisk drift. Realdania By & Byg har af samme årsag tilkøbt ekstra jord, som skal forpagtes ud.

Nyt stråtag og bedre komfort

Restaureringen omfatter blandt andet et nyt stråtag og en ny og mere CO2-venlig varmekilde i stedet for det nuværende oliefyr. Det er også hensigten at tætnes og isolere huset, hvor det er muligt, så man kan opnå en bedre komfort og varmeøkonomi, fortæller arkitekt Lise Frederikke Nielsen.

En anden vigtig opgave bliver at sikre gårdens murværk og tømmerkonstruktioner. Hovedkonstruktionen på Nørre Sødam er et kraftigt tømmer skelet, hvor solide stolper og bjælker bærer det store stråtag. Som en skal rundt om tømmerkonstruktionerne er der opført mure i rød-brune teglsten i krydsforbandt med skrabefuger. Den særlige konstruktion, hvor murene altså ikke er bærende, betød, at husets skelet og stråtage ville bestå, selv om al murværket blev skyllet bort af vandmasserne ved en stormflod.

Vinduer og døre er en blanding af nye og gamle; der findes fx barokdøre fra 1700-tallet og endnu ældre fyldningsdøre med bukkehornsbeslag og klinkefald, men en del nyere døre og vinduer er også kommet til gennem årene. De bliver udskiftet med mere originale design for at sikre et sammenhængende arkitektonisk udtryk.

Undersøgelser og beregninger

Inden håndværkerne kan rykke ind og tage hul på selve restaureringsarbejdet, følger først en proces, hvor der skal foretages en række nødvendige forundersøgelser af gården.

Alle tekniske installationer som el, vand, afløbsledninger og brønde skal inspiceres, der skal laves en lang række tekniske undersøgelser, bl.a. varmetabsberegning, og gårdens særlige tømmerkonstruktion, som bærer de store stråtage i stedet for murene, skal undersøges – blandt andet for at få indblik i bygningsdelenes rigtige alder. Der skal også regnes på et nyt stråtag og muligvis foretages farvearkæologiske undersøgelser i stuehuset. Og sidst men ikke mindst skal Slots- og Kulturstyrelsen gennemgå og godkende restaureringsplanerne for den fredede gård.

Nørre Sødam forventes færdigrestaureret i 2022.

Kilde / Logo: Realdania. Foto: Lilienhoff.

Online: <https://pressemeddelelse2.pressemeddelelse.dk/pressemeddelelser/pressemeddelelse-noerre-soedam-forberedelserne-til-restaureringen-er-i-gang/>